

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kam pride denar?

Nesreča je hotela, da je liberalizem sedanjí naši ustavi bil za očeta. Kakov oče, tak otrok in zato ima naša ustava vse napake svojega očeta, posebej pa še to, da je draga, čez silo draga pa na tuje stroške. Človeka postaja strah, če si pogleda številke tistih denarjev, ki jih požrejo javne naprave, potrebne pa tudi nepotrebne! Da se pa to nekaj zakrije, vedeli so liberalni očetje naše ustave razdeliti jih na tri ali še več delov, češ, da tako ne vidi lahko navadni človek ogromnih števil skupaj.

Vsled tega dela država t. j. avstrijska in ogerska skupina, se ve, da vsaka za se, vsako leto proračun ter nastavi številke za dohodke, kolikor se jih nadja in za stroške, kolikor jih ji bode treba in temu se pravi, da je „državni proračun“. Za državo pridejo dežele in v avstrijski skupini štejemo jih 17, ter sestavi tudi njih vsaka svoj, tedaj „deželni proračun“. Za temi so potlej še okrajni zastopi in pa občine — vsi sestavljajo proračune, toda nalagajo jih na one, ki vedó, kaj so „davčne bukvice“.

Dnes naj govorimo o proračunu države! Kakor smo že rekli, avstrijska in ogerska skupina dežel sta dela naše države, vsaka za-se in sestavljata tedaj tudi vsaka za-se svoj državni proračun. V proračunu ogerske skupine stoji za prihodnje leto stroškov na 395,350.941 in dohodkov na 395,353.936 gld., po tem se nadja ogerska vlada, da še ji 12.995 gld. ostane v kasah, če doplača vse stroške. To je sicer presneto malo, toda bodi; če le kaj ostane, že to je dobro.

Avstrijske skupine proračun za leto 1892 je večji, kakor ogerske in stroškov bode skupaj 584,620.378 in prihodkov 585,238.272 goldinarjev, ostati utegne torej v državnih kasah še 617.884 goldinarjev, za letos pa se rajta, da še preostane 3,522.494 gold. Po takem bi bili za prihodnje leto na slabšem za 2,904.610 gold. To pač ni ravno veselo znamenje! Če vzame

človek stroške obeh drž. skupin, najde, da jih je na 979,961.319 gld. ali okroglih 980 milijonov. Obojih prihodki znašajo vkup za 980,592.198 fl., okroglih 980 in 1/2 milijona.

Odkod dobi država prihodkov? Na to vprašanje je lahek odgovor: iz davkarije. Lahko pa si potem tudi človek dorajta da se drži, kar sicer ni prav, pa je že resnica, da se drži marsikatera „tiha kletvica“ na tem denarji. — Kam toliko denarja država pospravi? To njej, državi pač ne dela nič preglavice, kajti k njej jih hodi veliko, veliko na hrano in je zato gotovo vesela, ako je ima le dovolje za nje. Na to, koliko se izda v katerem ministerstvu in za kake reči, ne pride veliko, kajti toliko je gotovo, da hodi vsacemu ministru še premalo denarja, najbolj pa vojnemu ministerstvu, ne toliko temu, ki ima deželno brambo na skrbi, kolikor ministru za državno brambo.

Mi ne maramo muditi naših bralcev s tem, da jim še na dalje številke stroškov objavimo, kar jih je treba za državo, pač pa še moramo opomeniti na stroške dežel, okrajev, občin. Leti znašajo vkup še gotovo enkrat toliko, kakor jih tirja država in vsi morajo, kakor pravimo, „pokriti se“ ali če rečemo po naše, plačati se — iz davkarije t. j. po davkih. Vsega pač vselej ni kriva država, ampak velikokrat je kriva dežela in tudi občina sama, če imamo davka čez silo. Tudi njim gre tedaj na rovaš davčna knjiga.

Se ve, da je treba skrbeti za javne potrebe, za to, da se ohrani red, dela pravica in gleda na splošnje napredovanje države. To ni brez denarja mogoče in tega ni brez — davkov. Davki so torej potreba in nihče ne more reči kaj zoper nje; dokler jih ljudstvo zmaga, ne da se zato samo ugonablja, so davki v redu, dotlej je vse prav, ali vprašanje je, ali in doklej še jih ljudstvo zmaga? Nam se zdi, da smo sedaj že blizo pri konci, da višjih davkov ljudstvo več ne zmora, da je torej treba znižati javne stroške. Na dan tedaj, kdor ima pri njih besedo!

Šola pa življenje.

Vsako leto imajo gg. učitelji po enem krati uradni shod in sicer po šolskih okrajih. Le-ti okraji obsegajo pa vse ljudske šole, ki leže v kakem sodnijskem okraji. Shode sklicuje gosp. c. kr. okrajni nadzornik in on jim tudi predseduje. Na njih razpravlja potem o svojih skušnjah, ki si jih pridobiva pri nadzorovanji; ob enem pa tudi pové, kako da se naj to ali ono, kár mu na kateri šoli ne dopade, odpravi ali popravi. Zatem pa poročajo tudi gg. učitelji, ki so se odbrali v to, o vprašanjih, ki se tičejo ljudskih šol ali pa učiteljev samih.

Ni dvoma, da so taki shodi dobri in dokaj koristni za gg. učitelje pa tudi sploh za ljudske šole in to še izlasti, takrat, če so gg. učitelji s svojim nadzornikom v lepem soglasji. Tako je n. pr. v šolskem okraji Mariborskem in o tem shodu, z dne 7. septembra, poroča zadnji „Popotnik“ prav lepe reči; naše bralce utegne zanimati posebno, kar je govoril c. kr. nadzornik, g. Henrik Schreiner, ravnatelj na c. kr. učiteljski v Mariboru.

„Stanje šole“, rekel je po kratkem uvodu, „presoja se na podlagi § 1 šolskega zakona od 14. maja 1869, oziroma 2. maja 1883., ki zahteva od ljudske šole trojno; 1. nravno-versko vzgojo, 2. razvoj duševnega delovanja otroškega, 3. posredovanje vseh za nadaljnjo izobražbo za življenje potrebnih znanosti in spretnosti, da se osnuje podlaga, na kateri se vzgojujejo vrli ljudje in državljani“.

Gledé na nravno-versko vzgojo priznava predsednik z zadoščenjem, da spolnjujejo naše šole v obče to nalogo, kar sklepa iz vedenja učencev v šoli, katero je večinoma vzorno in pa iz vedenja učencev zunaj šole, zlasti na poti v šolo in iz šole. Posebno mu ugaja stari, častiti krščanski pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“, na kateri sme šola ponosna biti. „Na nekaj bi pa posebno opozoril, na kar se večkrat ne pazi, ali v tolikej meri ne, kakor zasluži. Menim gojitev čustev, ona je prevelike važnosti, kajti iz njih izvira volja in djanje človeško. Pridno se morajo gojiti, zakaj iz njih se razvija v zrelejši dobi značaj. Ne morem si kaj, da vas ne bi opozoril na zlate besede našega pesnika: „Da glava, glava, gospoda moja, ali poleg glave tudi srce! Ne glava sama, ne srce samo, glava in srce v pravem ravnotežji, v lepem soglasji; to stoprav je človek po božji podobi in po volji božji! Za glavo ni se mi pač treba poganjati, za-njo dela vse in skrbi rodovina, družbe in država. Ali za srce, to siroto pepeljušico, pozabljeno v kotu, zagnal bi pravi ljudomil rad svoj glas svareč po deželah: Gorje vam narodi, ako bodete le vedno mislili, preudarjali, umovali in modrovali; ako bote mlademu rodu svojemu le možgane vadili in urili,

ne pa mu gojili, učili in blažili srca. Slava je samopašna; od kod pride vam potem sočutje, usmiljenje, bratoljubje in brez tega, kaj bode človeštvo? Glava polna, prazno srce, kedar bode to splošno, nič dobrega ne more priti. Vsak za-se, vojska vseh zoper vse, novo še hujše divjaštvo!

Najlepša priložnost za gojitev čustev se nam poda pri obravnavi nravoslovnih sestavkov, ali teh žal, da je v naših berilih jako malo. Ta prilika se sicer skoraj vedno vporablja zlasti, ker končajo taki sestavki večinoma z glavno mislijo, ki se je navadno učenci učijo na pamet. To je sicer čisto hvalevredno, da si bi bilo morebiti bolje, če bi učenci to misel sami našli, učitelj pa bi jo spraval potem v primerno obliko, v tej bi se je potem učenci še le naučili. Ali tudi s tem se še namen ni dosegel, kajti učenec se mora za stvar tudi ogrevati. K temu pa vodi topel, iskren govor. Priporočal bi po mnogih slučajih, da bi se govorilo manj učilno, marveč bolj prisrčno.

Vendar ne samo berila nravoslovne vsebine se lahko vporablajo za gojitev čustev, ampak vsak predmet daje za to prilike. Verski čut se gojuje v naravopisu in naravoslovji, če se učé otroci po skrivnostnem, čudotvornem delovanji naravnih sil in po večnih zakonih narave spoznavati modrost in vsegamogočnost stvarnika. Domoljubje se gojuje pri zgodovinskem pouku, v zemljepisji in naravoslovji, ki nam kažeta lepote naše domovine, itd. — Zadovoljiti se moram s temi malimi migljaji, zlasti ker s tem ničesar novega ne povem. Nujno vas pa prosim, da posvečujete tej strani svojega delovanja posebno pozornost.

Vzgoja pa se raztega tudi na zunanje vedenje. Tukaj bi vas opozoril, da pazite na snago učencev in odpravite druge napake, n. pr. da gleda učenec pri odgovoru na tla, da se naslanja s komolcem na klop itd. Prijazen, odkritosrčen pogled ter da se učenci ravno in prosto držé, to se lahko doseže, če se dosledno zahteva.

Preidem k drugi nalogi ljudske šole: k razvoju duševnega delovanja. Zna-li učenec več ali manj, na to se v prvi vrsti ne oziramo. Vse jedno nam je, zna-li učenec pet hroščev več po imenu imenovati, ali vse reke severne Amerike naštevati itd. Ali želimo, da se vadi duh učencev na učni tvarini, misli, čuti, volje in djanja učencev se morajo pripraviti na pravo pot, da se navajajo k samostalnosti. Tvarina, katere se naučé učenci v najboljših šolah, ne zadostuje za življenje. Življenje vstvarja položaje, kateri se v šoli ne morejo niti približevalno predelati. Za take slučaje mora lastna pamet in srce najti pravo pot. Blagor onemu, kateremu je dala šola navod k temu!“

Kar je govoril g. nadzornik o tej drugi

točki še na dalje, zanima še le bolj gg. učitelje, naši bralci pa so lahko že iz tega, kar smo navedli, izpoznali, da je g. nadzornik mož na pravem mestu. Šola, kakor si jo misli, taka pač ni le za šolo, ampak za življenje. Daj Bog, da bode tacih veliko v domovini naši!

Gospodarske stvari.

Nekaj o sadnem moštu.

Letos je po naših krajih malo grozdja, vina bode torej malo, ali sadja je po nekaterih krajih obilo in težko, če se spravi ga veliko v denar, vsaj ne za drag denar. Kolikor vemo, vprašuje se le bolj po lepih jabelkih in zato se dobi za štrtinjak jabelk po 10, največ po 13 fl. Zadnja cena še sicer velja, toda ona velja le za najboljša jabelka in ne za vse kraje.

Na vsak način bode torej treba gledati, da se porabi sadje drugače, ali že za sušenje ali pa za mošt. Kdor more storiti oboje, ta stori dobro, kajti suho sadje, če že tudi ne pride na prodajo, porabi se doma lahko prav koristno; prihrani se kruha in druge hrane, po letu pa se lahko skuha in le-ta pijača nam pride v časih bolje, kakor katera druga, izlasti v boleznih. Ali tudi mošta delati, kdo ne ve, da je dobro? Mošt je po letu prav prijetna pijača in zdrava, samo treba je, da se dobro napravi. Okus mošta in torej njegova vrednost napravita se tako rekoč že v preši, v tem, kako se ravna s sadjem, kedar se tolče in z moštom, kedar je že v sodu.

Oboje naj tukaj malo tistim bralcem, ki še tega ne znajo, razjasnimo! Za mošt ni vsako sadje; mošt tirja zrelo in zdravo sadje. Kar je gnjilo, zmrzlo ali zmečano, ni več za mošt. Prej pa, ko hočeš delati mošt, spravi sadje za nekaj dni v suh, zakriti kraj. Tu še nekoliko dozori, da dobi več sladkorja va-se. Predolgo pa ne sme ostati sadje na kupu, sicer se preveč zmeča — na kvar moštu.

Kako sadje kaže za mošt? Tisto, ki ima trdo mečo, pusto, ne pa tako tisto, ki je zlahtno. Tedaj so za mošt najboljše tepke, črnelke, drobnice itd. Ko je tako sadje potem dozorelo na kupu, ne predebelem, treba ga je še na novo izbrati in vzame se za mošt le zdravo, vse drugo se odpravi, bodi že, da se vzame za kis ali jesih ali pa se daje živini. Če je sadje blatno, treba ga je oprati in tako se mora potem posušiti, predno se stolče in zmečka. Kako da se to stori, to je znano, najbolje orodje je za to leseni tolkač ali kijec.

Če je sadje stolčeno, dene se na prešo, prav tako, kakor grozdje. Mošt, ki teče iz preše, vlije se v sod in je zato najboljši tak, v katerem je bilo vino, se ve, da zdravo. Če ni tacih sodov, sodijo še tudi taki, v katerih je bilo

žganje, toda moraš jih poprej dobro izplahnuti. Nikakor pa ne smeš mošta vlti v sod, v katerem je bil jesih ali kis, kajti potem dobiš pač jesih, nikar pa mošt. Kar pride mošta iz prvega koša, t. j. iz prvega prešanja, ta je najboljši mošt, ali tudi tisti, ki pride iz druge preše, ni kar bodi. Druga preša pa je tista iz tropin, na katere si vлил nekaj vode, potem pa si jih pustil stati nekatere ure. Le-ta mošt je dober, če se potem izpreša; se ve, da je slabši, kakor iz prve preše, vendar pa se lahko še vlije k njemu, brez posebne škode. To pa še zlasti takrat, če si delaš mošt ne toliko za prodajo, kolikor za lastno rabo.

Da se mošt shrani ravno tako v dobri kleti, kakor vino, to je potrebno; klet mora biti zračna in snažna; zelja ali korenja ne sme biti v njej, kajti duh, ki prihaja iz teh stvari, privzame mošt in se pokvari, da ni več za dobro rabo. Tudi topla naj bode klet, kakor pri vinskem moštu; 10 do 14 stopinj mu ugaja še nekam najbolje. Mošt začne v par dnevih vreti in da se ga ne pogubi preveč, treba je, da pustiš sode nekaj „navane“ t. j. dá niso polni do vrha. Umeje se, da moraš iti včasih gledat, kako je kaj z moštom, dokler še vrenje v kleti ni pri konci, sicer se utegne kaj pripetiti, da ti bode na škodo.

Brž pa, ko se je vrenje skončalo, pretoči mošt v druge, čiste sode, kajti mošt ne sme ležati na drožéh. Dalje ko leži mošt na drožih, manj ti bode sladek in postane ti tudi celo lahko kis ali pa se ti pokvari, da ne bode prijetna pijača iz njega. Sod mora, ko si va-nj mošt pretočil, biti poln in treba ga je od časa do časa dopolniti — prav, kakor pri vinu. V obče pa se opravlja poslej pri sadnem moštu vse tako, kakor pri vinskem. Delaj tedaj z njim tako in verjami, da ti bode prav dobro teknil, tebi tako, kakor tvojim delalcem, gotovo bolje, kakor — žganje.

Sejmovi. Dne 17. oktobra pri sv. Emi nad Podčetrkom. Dne 18. oktobra v Oplotnici. Dne 19. oktobra v Apačah, pri sv. treh Kraljih v slov. gor., v Mozirji, v Podsredi, v Trbovljah in v Vojniku.

Dopisi.

Od sv. Križa pri Slatini. (Spomine k ženi!) Na severni strani od Slatine, uro hoda navzgor, leži gora Boč. Na južnem reburu te gore se nahaja že od nekaj dobro znana, z domačim imenom „Grilova“ domačija. Dne 29. septembra t. l. odzela je nemila smrt po daljši, mučni boleznij tej hiši črez vse skrbno in blago gospodinjjo. Ranjka, rojena pred 65 leti v 6 ur oddaljeni Podsredi, je prišla pred 36 leti za gospodinjjo in hišno mater k tej hiši. Ves čas

pokazala se je ranjka pri vsem posnemanja vredna kot skrbna, izgledno hišno mater. Bila je v najlepši izgled vsem zakonskim, starišem, gospodarjem in gospodinjam pa tudi vsakemu drugemu človeku. Spoštovana in ljubljena je bila od daleč in od blizu, od berača do višjih imenitnih oseb. Ponosna je bila vedno na svoj mili materni jezik in je marsikaterega z ostro besedo zavrnila, kdor je razžaljivo govoril črez častito duhovščino in mili naš jezik slovenski. Kedar je bilo kaj treba storiti za blagor domovine, bila je ona vsikdar med prvimi. Ob času volitev pošiljala je zraven svojega poštenega moža tudi svojega vrlega sina Miheca na bojišče, meneč, naj se že kot mlad fant privadi hudemu boju proti nemčurskim pošastim. Vsako dobro podjetje je podpirala, kolikor je bilo največ mogoče. Vrlemu Križevskemu pevskeemu društvu posvetila je troje najboljših pevcev, od katerih je potem starejša sestra vstopila v samostan čast. šoiskih sester v Mariboru in dobila redovno obleko letos na praznik v nebovzvetja Marije Device v največje veselje svoje matere. Ranjka plemenita ne samo po imenu Plemenitaš, katerega je dobila po sedanjem drugem možu, temveč plemenita tudi po svojem dejanji. Žalostna vest o smrti ranjke pretresla je pač vsacega, kdor jo je poznal, vedoč, kako blaga, darežljiva žena da je bila rajna Neža Plemenitaš. Zapustila je pridnega, za njo žalujočega moža in sedem dobro preskrbljenih in vsega spoštovanja vrednih otrok, kateri ji bodo še vedno v čast, ko že od nje kosti ne bodo več najti. Da so jo v resnici spoštovali in ljubili vsi, pokazalo se je, ko je ležala na mrtvaškem odru; kajti prišli so ljudje od blizu in daleč žalovat in molit za dušo ranjke. Čast. gospod duhovniki in obilna množica ljudstva spremljali so ranjko mater k večnemu počitku. V molitvah in pri daritvi sv. maše spominjali se je bodemo vedno, dokler tudi nas ne pone-sejo za njo. Njen trud tukaj na zemlji poplačaj ji Bog obilno v nebesih!

Iz Krčevin. (Uzorna žena in mati.) Dne 26. septembra t. l. izročili smo večnemu pokoju kmetico Ano Trstenjakovo, rojeno 1820 l. v imoviti Zidaričevi hiši pod Holmom pri Ormoži. Ano Zidaričko je vzel v zakon Ivan Trstenjak, kmečki sin prave pravcate stare korenine. Iz tega zakona je bilo sedmere otrok, šest sinov in jena hči. Štirije sinovi so študirali. Res velika redkost na kmetih. Najstarejši sin Davorin, ravnatelj v Kostajnici, znan je kot izboren hrvaški pisatelj v svoji stroki; drugi sin Ivan gospodari doma, tretji Anton, bivši urednik „Slovana“, dober poznatelj vseslovenskega, a posebe jugoslovanskega slovstva vesten ocenjevatelj, ki je tudi že spisal razne reči, je uradnik v Ljubljani, četrti Fran je umrl 21. julija 1881, ko se je pripravljaj za stroge skuš-

nje iz jezikoslovja, peti sin Jakob, ki je naredil maturo, učiteljuje v Golobinjaku, v Darovaru, v Slavoniji; hči Anka in najmlajši sin Mihael pomagata bratu pri gospodarstvu. Vsa obitelj je zelo nadarjena. Pokojnica je bila redka ženska prikazen na kmetih zaradi svojih dobrih svojstev: Nikoli ni človek slišal iz njenih ust nepristojne besede, nikoli ni imela s sosedi nepotrebnih prepirov, pomilovala je vsakega nesrečnika; da je bila živo vnetja za npravno vzgojo svojih otrok, ni treba ni omenjati; posebe lepo njeno svojstvo je bila izredna radodarnost; nikdar ni pustila berača nenašičenega izpod svoje strehe. Ako je katera soseda ali znanka česa pogrešala, treba jej je bilo iti samo k „Trstenjakovi Aniki“, in dobila je vsega v izobilji. V šolo je pokojnica hodila le malo časa, a imela je jako dober spomin, vedela je mnogo pravljič, poznala razne rastline ter vedela njihova lepa slovenska imena, ki se v tem kraju rabijo. Ko je bila dobre volje, rada je živo označevala kakega jej znanega posebnega pokojnega človeka in to tako dobro, da bi to osebo lahko kaki dramatik ali romanopisec v kakem delu porabil. Nad vse pa jo je zanimala zgodovina domačega okraja. Kako je bila vesela, ako sem pripovedal, kedaj je sezidana katera cerkev, kdo je bil prvi župnik pri tej cerkvi itd. To blagodušno ženo zadela je na stare dni britka usoda. Že za mladih let oslepela je na lepem očesu vsled udarca, ki so ga povzročila vrata, in nasledek tega je bil, da jo je pred tremi leti tudi desno oko začelo silno boleti in čem dalje, tem bolj slabeti. Domačini so si prizadevali na vse mogoče načine, da ne bi izgubila popolnoma vida. Čestokrat je vrla hči dragi materi prinesla zdravila iz Varaždina, toda vse zaman. Vrla Anika je čisto oslepela, in najbolj jo je žalostilo to, da ni mogla več presti. Nit je vedela izvrstno sukati. Lansko zimo je odšla v Gradec, da bi si dala oko operirati, a doktorji so spoznali, da je bila za to preslaba. Zaradi te grozne nesreče ni bilo nikoli slišati iz njenih ust nikake pritožbe, udana v božjo voljo je vse voljno trpela. Veliko veselje sta jej bila unukinjica Milica in še mlajši unukec Cirilček. Milo je bilo gledati, kakó brižno in pazno je časih vodila še ne petletna Milica babico na bližnji Holm k božji službi in zopet domov. Ko bi Slovenci imeli mnogo jednakih žen, bila bi jim srečna bodočnost. Ta plemenita, res uzorna žena, kateri ostane v sreih vseh, ki so jo poznali, blag spomin, gotovo je vredna, da se jej postavijo na grobni spomenik besede:

Skrbna, vrla, dobra, mila,
Blagdušna, žena, mati;
Kar si dobra tu storila,
Bog Ti v večnosti naplati!

B. Fl.

Od sv. Urbana. V Levajncih, vasi tukajšnje župnije, se je prikazala pri govedi

kužna bolezen v gobcu in na parkljih. Ker je uže precej živine okužene, morala je bolezen dalje časa trajati, pa ljudje se bojijo stroškov in potov in kaj radi nesrečo zakrivajo. V preteklem tednu je prišel živinozdravnik iz Ptuja v kraj kuge, ter dal stroge naredbe, po katerih se naj ljudje ravnaajo. Uzrok bolezni bi znal biti slabo deževno vreme, prehlajenje, močvirni kraj paše; lahko pa se je bila tudi kuga s ptujo živino iz Hrvatskega pritepla in zasejala. Akoravno bolezen ni hitro nevarna za življenje živine, vendar napravi veliko škodo, ker živina močno shujša, in ako bolezen močno nastopi, odpadejo parklji, kateri težko ali nikdar več ne zrastejo. Snaga po hlevih, pazljiva postrežba in natančno ravnanje po ukazih živinozdravnikovih so zdatni pripomočki zoper kugo. — Da se je bolezen naglo razširjala, je tudi uzrok, ker se živina tukaj skupno po travnikih pase, in tako naleze zdrava živina od okuženih bolezni.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Naši avstrijski vladi godi se sedaj bolje, kakor kateri koli v Evropi. Sicer nima v državnem zboru stalne večine, zato pa so ji vse stranke na voljo in ona si sestavi lahko večino iz njih, kakor ji je ljubo. To je za njo pač veselje! — Pri razpravah o državnem proračunu mislijo na to, kako bi se dale skrajšati, v odseku ne bode razprave o tistih točkah proračuna, ki so vsako leto enake, ampak le o onih, ki so spremenljive. V odseku po takem ne ostane proračun tako dolgo, kakor doslej, ali vprašanje je: kaj bode v zboru samem? Nam se dozdeva, da bode sedaj ravno v njem še več govorjenja in more biti bode še celo več časa treba, predno se vzprejme ves proračun, kakor ga predlaga visoka vlada. — Glasilo štajarskih nemških konservativcev, „Volksblatt“, potegnulo se je nam nasproti za „nemški šulverein“, ali mi sodimo, da ne pozna tega nepridiprava in zato mu ne jemljemo tega preveč za zlo, pač pa želimo, da se podučí v prihodnje bolj o njem, predno se potegne za nj. — V Svečah na Koroškem se je ustanovila nova posojilnica, toda čudno, naročila si je nemške tiskovine. Ona hoče torej delati za Nemce ali teh v Svečah ni, slov. kmetje pa ji vendar ne gredó kje na limanice? — Shod podružnice sv. Cirila in Metoda v Šmihelji se je lepo obnesel in bilo je tudi slov. pevcev iz Maribora navzočih. — Volitev drž. poslanca za volilno skupino Dolenjskih mest in trgov vrši se dne 9. novembra in misli se, da se izvoli g. J. Gorjup, ki je odložil poslanstvo, na novo, se ve, da, če se ne odreče tej časti. — Župan v Novem mestu, dr. Albin Poznik, je odložil svojo častno službo in pravi se, da za-

voljo tega, ker se tamošnji okr. glavar meša v mestne zadeve. — Na Primorju je trgategv že pri kraji in hvalijo se ljudje z mostom, vendar pa bojda ni toliko vreden, kolikor se mu stavi cena. — Mestni zastop v Trstu zanima se v novem času veliko za božjo službo v mestu, ali ne vprašajte, zakaj? Samo zato, da spravi iz cerkev slov. jezik ter vpelje laški; težko, da mu je h krati toliko mar za božjo službo samo. — Ljudje v Istri so neki počasni; kakor k službi božji, tako prihajajo tudi k volitvam pozno, zadnjokrat v Komjaru prepozno, ter so laški volilci sklenili volitev prav v času, ko so slovenski prišli na yolišče. — Razstavo v Zagrebu so včeraj opoldne zaprli, obiskalo jo je v celem kaci 400.000 ljudi. — V Budimpešti so une dni zopet dijaki razgrajali zoper ogersko vlado, ker leta ne dopušča necega slabega lista razprodajati na ulicah. To je že več, kakor nerodno!

Vunanje države. Kakor se poroča iz Rima, želijo sv. oče Leon XII., da se romanje v večno mesto poslej ne godi več v trumah, to pa za tega voljo, ker romarji tako niso več varni pred laško drhaljo. — Iz Italije, posebno iz Rima se je v 14 dnevih meseca julija 900 ljudi izselilo v Ameriko, v Brazilijo. To pač ne kaže, da se godi ljudem, odkar so prosti, pod žezlom savojskih kraljev, predobro. — Tri ministre francoske republ. so izsikali v Marziliji, bojda zato, ker vlada ne skrbi nič za to sicer jako republikansko mesto. — Boulangerova stranka razpade, kar je naravno po nesrečni smrti tega pustolovca. — Tudi na Angleškem je smrt nenadoma pobrala moža, ki je dolga leta vodil irsko ljudstvo za nos, prešestnika O. Parnella. Kdo da postane za njim vodja Ircev, to še ni dogna, upamo pa, da ne več protestant. Na Parnellu so se Irči lahko izučili, kako da se človek vara na taci ljudéh. — V nemškem cesarstvu dobijo novo postavo gledé na ljudske šole. Načrt je izdelal za njo novi učni minister. Ali se v njem ustrezé katol. ljudstvu, o tem še stvar ni jasna. — Ruska vlada se je potegnula pri kitajskem cesarji za svoje ljudi, ki bivajo v deželah „nebeškega carja“ in to je zdalo, kajti kitajska vlada pazi ostro nanje, da se jim ne izgodi kriyica. — Da bolgarski knez, princ Ferdinand Koburški, odstopi na ljubo svojemu bratu Karolu, ni resnično. To je le želja ljudi, katerim ni ljubo, da je v deželi vendar že takrat vse v miru. — Sedanje tursko ministerstvo se ruši in sicer zato, ker ruje zoper njega angleški poslanik, kateri je pri sultanu sedaj posebno v čisljih. — V italijanski naselbini v Afriki, v Masavi odpusti vlada sedanji „naselbinski svet“ ter izroči njegove posle generalu kot namestniku kralja in pa polkovniku kot poveljniku vojaštva, kar ga je v deželi. — V Braziliji, tej

najmlajši republiki v južni Ameriki, postaja predsedniku „preyroče“ ter se misli umakniti iz vlade. Najbrž čuti mož, da je komu na poti, zato se mu raji izogne, predno ga sune ta s predsedništva. — V Meksiki so napadli Indijanci nemško naselbino Tulairsu ter so pobili nad 200 ljudi, naselbino pa so požgali. Sedaj pa lovijo vojaki Indijance in gorje jim, če jih dobijo v pest.

Za poduk in kratek čas.

Vseobčna deželna jubilejna razstava v Pragi leta 1891.

(Dalje.)

Z ozirom na omejeni prostor „Slov. Gosp.“ ni možno tukaj opisovati vseh paviljonov in poslopij, v obče se pa razstava tudi popisati ne dá, le kdor jo je videl, pojmi njeni sijaj in krasoto. V naslednjem bodi še omenjeno njeno razmerje z drugimi razstavami in pa nekoliko zgodovinskih črtic, iz katerih je razviden visoki njeni pomen za česki narod. Pred 18 meseci je bilo razstavišče zelena livada, skozi katero je vodil drevored. Na prvi poziv so darovale občine, okrajni zastopi, mesta i. t. d. po tisoče gl. in danes je s pomočjo milijonov gl. oni prostor pretvorjen v mesto krasnih poslopij in paviljonov, samo pol milijona gl. je manjkalo in ta nedostatek se je do 1. avg. t. l. poravnal z ustoppinami milijon obiskovalcev, a danes se bliža to število vže tretjemu milijonu. Do letos še ni bilo nobene niti svetovne niti deželne razstave, katere bi ne zadel večji ali manjši deficit, a česka dragocena in prekrasna razstava pa šteje ustoppine od 1. avgusta t. l. v svoj dobiček. Dnevno največe število obiskovalcev Dunajske razstave leta 1873 je znašalo 70 tisoč, a letošnje Pražke je prekoračilo 83 tisoč. Iz cele Evrope dohajajo obiskovalci in naj pride kdo, od koder si bodi, vsak se čudi njenej krasoti in doslej neznanaj visokej kulturi českega naroda. Da si bodeš, dragi mi tovariš, mogel predstaviti število tujcev o praznikih v Pragi, navajam, da so dne 14. avgusta šli iz Dunaja 4 zabavni vlaki z več tisoč vdeležencev v Prago, na Pražkih kolodvorih so sledečega dne dopoldne dospeli vsakih 10 minut zabavni vlaki in vseh krajev Česke, Moravske itd. Na kolodvorih in po ulicah se je trlo toliko ljudi, da si moral dobro paziti na svojo družbo, zvečer je bil iz razstave nazaj gredé tolik vrvež in trenje, da smo se morali mi slov. učitelji drug za drugega držati, da bi se ne porazgubili. Fiakarji pa še v tem trenji voziti niso mogli. Dne 15. in 16. avgusta je obiskalo razstavo nad 120 tisoč ljudi. V razstavi smo videli nošo bolgarsko, srbsko, slovaško, poljske plemeniče v prekrasnej plemičkej obleki s sabljo.

V Pragi je vsak očitni sprejem na kolodvorih od vlade prepovedan, vendar Čehi sprejmejo privatno z največjo gostoljubnostjo brate svoje. V malih dneh so nabrali Pražani nekoliko tisoč gl., da so iz Ogrske poslali nejužbožnejši del naroda slovaškega, 200 ubožnih piskrovezov na razstavo, a sedaj so nabrali še več tisoč, da priredijo posebni vlak s prosto vožnjo na razstavo za ubožne Črnogorce, oni ljubijo s ponosom tudi najubožnejše pleme slovansko. Tuje vlade pošiljajo svoje inženirje v Prago študovat sloge paviljonov, posebno pa urenjenje sladrove obrti. (Konec prih.)

Smešnica 42. Krčmar pride k dijaku ter jat dolžnih pet goldinarjev. „Prav“, pozdravi ga dijak, „ravno prav, ali imate menjati?“ „Imam“, odvrne krčmar vesel, da dobi denar. „Nate“, reče nato dijak, „nate Vam hlače. Vredne so sedem goldinarjev, prosim 2 gold. nazaj!“

Razne stvari.

(Ljudska šola.) Svitli cesar so darovali 100 gold. ljudski šoli v Stranicah, katerej je treba razširjenja.

(Deželni zbori.) Kolikor se sodi doslej, snide se naš štajarski in gotovo tudi drugi zbori ne poprej, še le v meseci januariji prihodnje leto.

(Učiteljice.) Na naših slov. ljudskih šolah primanjkuje nam še vedno učiteljev in nam dokazuje to najbolje imenovanje 12 novih učiteljic, ki so svoje skušnje za ljudske šole prestale na ženskem učiteljišči v Ljubljani.

(Častno občanstvo.) Občina Rečica v Gornji Savinjski dolini je imenovala č. g. Jož. Majcen, kn. šk. dvornega kaplana v Mariboru, svojim častnim občanom.

(Sodnijsko.) Gosp. dr. Amon Zhuber pl. iz Okroga, c. kr. okr. sodnik v Šoštanj, pride za tajnika k c. kr. okrožni sodnji v Celji in na njegovo mesto pride za c. kr. okr. sodnika g. Jožef Mihelič, doslej pristav c. kr. okr. sodnije na Ptuji.

(Govorica.) V trgu, posebno pa v okolici Ljutomerski gre govorica, da ima družba „Südmark“ v c. kr. davkariji moža, ki ji hodi na roko, izlasti pri snovanji podružnice. Mi ne vemo, kaj je resnice na tej govorici, pa z ozirom na ime c. kr. gosposke želimo, da nič.

(Nekriv.) Pri porotni sodbi v Celji so spoznali gledé na uboj godea E. Dorscherja v Rimskih toplicah, da je Fr. Lokošek mahnil po glavi svojega nasprotnika le v sili, v lastno obrambo.

(Jagode.) Na Pečovniku pri Celji cvetó jagode, kakor v spomladi in tudi kresnice frée po večerih. O tem času so to redke prikazni.

(Železnica.) Ozka železnica iz Poličan do Konjic začne se delati prihodnjo spomlad in delo utegne stati do 350.000 gld. Vse prav, ali ozka tir nam ne dopade, s tem se podraži prevažanje blaga v dalnje kraje.

(Popravek.) Pri ljudskem štetju se je vstela pri trgu Braslovškem tudi neka vojaška rodbina, ki stanuje kaki dve leti sem v vasi Rakolje. Le-ta je nemška in odtod sta tista dva Nemca v Braslovčah.

(Sejem.) Zadnjo soboto je bilo na trgu v Mariboru 72 voz zelja, 48 voz krompirja, 26 voz čebula, 32 voz žita in 29 voz svinjine, v celem torej 217 voz. Najbolje se je prodalo žito, drugod pa je dež kupčijo motil.

(Tatvina.) V noči od 2. na 3. oktobra so vdrli tatje v Kletarovcih, v Gornjeradgonskem okraji, pri posestniku M. Žnidariči ter so mu odnesli oblačila in tudi nekaj denarja. Tatje so najbrž cigani.

(Zvijajča.) Nekdo kvasi v „Marburgerci“, da pomeni v slov. pesmi „grom in peklo“ toliko, kolikor „grom in žveplo na Nemce!“ Žal, da se ji to verjame.

(Jelen.) V nedeljo, dne 11. oktobra je na gori sv. Uršule pri Slov. Gradcu jelen nabodel M. Strassbergerja, inženirja iz Dunaja ter ga je pri priči umoril. Jelen je veljal sicer za to, da je krotke narave.

(Na kolodvoru) v Ptujci je skočil dne 6. oktobra tovorni vlak s tira ter se je troje voz potrlo, druge nesreče pa se vendar ni zgodilo.

(O belem dnevu) so tatje vlomili v hišo g. Fr. Pečnaka, posestnika v Teharjah, ter so mu iz železne kase odnesli precej denarja in tudi nekaj srebrnine.

(Roženvenska pobožnost.) Sv. oče papež Leon XIII. naročili so že leta 1883 in potem še večkrat, da se naj po vseh farnih cerkvah moli po njihovem namenu vsaki dan meseca oktobra vsaj en del sv. roženvenca z lavantanskimi litanijami. Kjer bi se ta pobožnost ne mogla opravljati meseca oktobra, preloži se naj na meseca november ali po december. Naj se pa nikjer ne opušča, dokler se sv. cerkev in njen vidni poglavar nahajajo v tolikih stiskah. Podelili so sv. oče za to pobožnost obilnih odpustkov.

(Ubožnišče.) V Mariboru je postavilo mesto novo hišo za meščanske ubožce in je vunanja podoba te hiše za namen, ki ga ima, skorej prelepa. Se ve, da se je stavila na stroške plačevalcev davka.

(Potepuh.) V Gradci so zaprli necega Arm. Krölla, ki se šteje še k c. kr. polku 47 pa je dne 4. oktobra ubežal in se je več dni klatil po Mariboru. Tu je tudi svojo vojaško obleko zastavil v zastavalnici. To je dokaz, da je te nam bilo treba.

(Hranilno in posojilno društvo v Ptujci) dalo je v III. četrtletju 295 prošnjikom posojil za 51.338 fl. Vrnilo se je na posojila 32.560 fl. 8 kr. Novih vlog bilo je za 57.702 fl. 69 kr. Izplačalo pa se je na vloge 34.422 fl. 82 kr. Novih udov pristopilo je v teku teh treh mesecev 97.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Fr. Heber, kaplan na stolni in mestni župniji v Mariboru, dobil je župnijo v Studenicah.

Loterijne številke:

Gradec 10. oktobra 1891	70, 80, 68, 20, 90
Dunaj " "	90, 43, 35, 8, 29

Zahvala.

Slavni okrajni odbor Gornjegraški podaril je podpisnemu društvu za poplačanje dolga za brizgalnico svoto 50 gld, slavna gornje-savinjska posojilnica v Mozirji podarila je pa v isti namen svoto 100 gld.

Za te znatne podpore izreka se tem potom najiskrenejša zahvala.

Požarna bramba na Rečici,
dne 12. oktobra 1891.

Mlin umetno vrejen, 5 minut od postaje Št. Jurij ob južni žel. ležeč, da se s 1. novembra t. l. v najem. Več se poizvé pri lastniku **Ivan Krajncu** v Št. Ilji pošta Velenje. 1-3

Najboljši Wiesijski
premog na kocke
dobiva se po **90 kr.** za 100 klgr. pri
Jos. N. Ferš-i
na Ptujci.

Tinktura za želodec,

12-25

katero iz kineške rabarbare, kerhlikovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**, pri angelju v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 stekl. volja gld. 1-36, z 55 stekl. 5 klgr. teže, velja gld. 5-26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razpodajajo **lekarne**: v Mariboru: Bancalari in König; v Ptujci: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.

Odvetnik

Dr. Ivan Dečko,

deželni poslanec, ud ravnateljstva
Južnoštajerske hranilnice in načel-
stva Posojilnice v Celji itd. odprl je

pisarno v Celji

v hiši gospé Nolli, rotovške ulice
(poleg nemške cerkve.) 1-3

V ponedeljek, dne 19. oktobra izide
na svetlo:

Od pluga do krone.

Veliki zgodovinski roman, zajet iz
kranjske povestnice od **Jakoba Bedeneka**,
17 pol v osmerki. Broširan stane 1 gold.
50 kr., elegantno vezan 3 gold., po pošti
10 kr. več.

Zanimivo in živo pripoveduje cenjeni
gospod pisatelj v romanu, čegar junak je
veliki matematik **Jurij Vega**, življenje
tega slavnega Kranjca.

Naročbe izvršujejo se z dnem 19. t. m.
in nadalje, zaznamke pa vže zdaj vspre-
jemlje

Knjigotržnica **Ig. pl. Kleinmayr** in
Fed. Bamberg v Ljubljani na Kongres-
nem trgu.

Dražba cerkvenega vina.

Letošnje vino cerkve **sv. Martina**
na **Hajdinu** v **Tranbergu** prodalo se bode
po dražbi dne **23. oktobra** ob 9. uri pred-
poldne.

J. Kolednik, župnik.

Lepa jabolčna drevesa,

najboljše vrste komad 30—35 kr.

Amerikanske trte,

izbrana vitis riparia in vitis solonis: ključice
100 komadov 1 gld.; s koreninami 100 koma-
dov 3 gld. prodaja

Jože Janežič, 1-26
na **Bizeljskem** pri **Brežicah**.

Protin, revma,

trganje po udih, izpadanje lasov, ohromenje, bolezni v
želodci in živecih se ne odstranijo s skrivnostnimi zdra-
vili, temveč z mojim iz močnega, planinskega vina
destiliranim **konjakom**, kateri se je poskusil kot naj-
boljše duha in telo okrepečajoče in čudno delujoče zdra-
vilo. Steklenica 1 fl. 20 kr. 4 steklenice se franko raz-
pošiljajo. Se dobijo le naravnost pri 15

Benediktu Hertl, graščaku v **Goliču** pri **Konjicah**.

Janez Ogriz

puškar

v **Borovljah (Ferlach)** na **Koroškem**
izdeluje in prodaja vsakovrstne nove
puške in revolverje ter vse lovske
priprave, patrone ter drugo streljivo
po najnižjih cenah. — Puške so vse
preskušene na c. kr. izkuševališči ter
zaznamenovane z znamko tega zavoda.

*Za izbornost blaga jamči izdelovatelj. Stare
puške popravljajo se ceno. Ceniki pošiljajo
se brezplačno.* 2-6

Preselitev!

Usojam svojim čč. kupcem in p. n.
občinstvu uljudno naznaniti, da sem se
s svojo

rokovičarsko prodajalnico

ustanovljena leta 1836

v gosposki ulici števil. 16 v **zgornjo**
gosposko ulico št. 24 nasproti
kavarni **Furche** poprej **Pichs** preselil.

Izrekujoč svojim čč. kupcem za mi
skazano zaupanje najtopleje zahvalo
prosim ob enem tudi v prihodnjic za
obilen obisk in obljubim najboljše blago
in točno postrežbo.

Maribor v septembru 1891.

S spoštovanjem

A. Buchta,
rokovičar in bandagist.

3-5